

ПОЛІТИКА СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ В ПОЛІЕТНІЧНИХ СУСПІЛЬСТВАХ: БАЗОВІ КОНЦЕПТИ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ

Максим Попов

Північно-Кавказький федеральний університет
ORCID: 0000-0003-4321-6920

<https://doi.org/10.36169/2227-6068.2020.01.00011>

Анотація. Автор статті здійснює порівняльний аналіз концепцій політики соціокультурної інтеграції в сучасній соціальній теорії. У статті розглядаються основні напрямки інтерпретації політики соціокультурної інтеграції в рамках конкуруючих теоретичних парадигм. Теоретична традиція аналізу соціокультурної інтеграції пов'язана з концептуальним протиборством теорій конфлікту, співгромадянства, мультикультуралізму, неофункціоналізму та нормативних концепцій соціокультурної інтеграції. Концептуальна суперечність полягає в інтерпретації соціокультурної інтеграції як способу розв'язання етнокультурних конфліктів у плюралістичних суспільствах. Теоретики розв'язання конфліктів спираються на аналіз конфліктогенної природи мобілізованої етнічності; мультикультуралісти виходять з нормативності культурного плюралізму і гіперетнічній ідентифікації; представники неофункціоналістичної парадигми, теорії співгромадянства і нормативних концепцій інтеграції тлумачать статус культурних груп з точки зору політичної участі, рівності можливостей й імперативного характеру соціокультурної інтеграції. У статті обґрунтовано, що політика соціокультурної інтеграції як стратегія управління конфліктами спрямована на створення конструктивних умов для підтримки балансу між різними культурними і етнічними групами. Політика соціокультурної інтеграції формує етико-нормативні та структурні форми соціальної взаємодії: етнічні та культурні групи об'єднуються, щоб уникнути руйнівних культурних конфліктів, зберегти цілісність соціальної системи і сприяти політичній стабільності, соціальній справедливості, культурному плюралізму, міжетнічному консенсусу і громадянській солідарності.

Ключові слова: політика соціокультурної інтеграції, теорія конфлікту, теорія співгромадянства, мультикультуралізм, неофункціоналізм, політична інтеграція, поліетнічне суспільство, соціальна справедливість, культурний плюралізм, громадянська солідарність

Повнотекстова версія статті доступна англійською мовою.

Бібліографія:

- Bernard, Paul (1999). *Social Cohesion: A Dialectical Critique of a Quasi-Concept?* Ottawa: Strategic Research and Analysis Directorate, Department of Canadian Heritage and Canadian Policy Research Networks.
- Blagojevic, Bojana (2009). Causes of Ethnic Conflict: a Conceptual Framework. *Journal of Global Change and Governance* 3: 35-51.
- Brubaker, Rogers & Laitin, David (1998). Ethnic and Nationalist Violence. *Annual Review of Sociology* 24: 423-452.
- Burton, John (1996). *Conflict Resolution: Its Language and Processes*. Lanham, Md.: Scarecrow Press.
- Chapman, Jake (2002). *System Failure: Why governments must learn to think differently*. London: Demos.
- Esteban, Joan et al. (2012) Ethnicity and Conflict: Theory and Facts. *Science*, Vol. 336. P. 70-93.
- Fearon J., Laitin D. (1996). Explaining Interethnic Cooperation. *The American Political Science Review* 90 (4): 57-74.
- Fennema, Meindert & Tillie, Jean (1999). Political participation and political trust in Amsterdam: Civic Communities Ethnic Networks. *Journal of Ethnic and Migration Studies* 25(4): 48-77.
- Habermas, Jürgen (2010). Religion, Right and Politics. Political Justice in Multicultural World-society. *Polis. Political Studies* 2: 7-21.
- Horowitz, Donald (1985) *Ethnic Groups in Conflict*. Los Angeles: University of California Press.
- Huntington, Samuel (2004). *Who Are We? The Challenges to America's National Identity*. New York: Simon & Schuster.
- Jenson, Jane (1998) *Mapping Social Cohesion: The State of Canadian Research*. Ottawa: Strategic Research and Analysis Directorate, Department of Canadian Heritage and Canadian Policy Research Networks.
- Kivisto, Peter & Faist, Thomas (2010). *Beyond A Border: The Causes and Consequences of Contemporary Immigration*. Thousand Oaks, CA: Pine Forge Press.
- Kymlicka, Will (2007). *Multicultural Odysseys: Navigating the New International Politics of Diversity*. Oxford: Oxford University Press.
- Levitt, Peggy & Jaworsky, Nadya (2007). Transnational migration studies: Past developments and future trends. *Annual Review Sociology* 33 (1): 129-156.
- Lockwood, David (1956) Some Remarks on «The Social System». *The British Journal of Sociology* 7 (2): 38-61.
- Martiniello, Marco (2005). *Political participation, mobilization and representation of immigrants and their offspring in Europe*. In: Willy Brandt Series of Working Papers in International Migration and Ethnic Relations, School of International Migration and Ethnic Relations. Malmö: Malmö University.
- Morales, Laura & Morariu, Miruna (2011) *Is 'Home' a Distraction? The Role of Migrants' Transnational Practices in Their Political Integration into Receiving-Country Politics*. In: Social Capital, Political Participation and Migration in Europe: Marking Multicultural Democracy Work? London: Palgrave Macmillan.
- Morawska, Ewa (2003) Disciplinary Agendas and analytic Strategies on Immigrant transnationalism: Challenges of Interdisciplinary Knowledge. *International Migration Review* 37 (3): 611-640.
- Paris, Roland (2004). *At War's End: Building Peace after Civil Conflict*. New York: Cambridge University Press.
- Portes, Alejandro & Rumbaut, Ruben (2006). *Immigrant America. A Portrait*. Berkeley: University of California Press.
- Rex, John (1995). Multiculturalism in Europe and North America. *Nations and Nationalism* 1 (1): 25-48.

- Rothman, Jay (1997). *Resolving Identity-Based Conflict In Nations, Organizations, and Communities*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.
- Rothman, Jay & Alberstein, Michal (2013). Individuals, groups and intergroups: Understanding the Role of Identity in Conflict and Its Creative Engagement. *Ohio State Journal on Dispute Resolution* 28 (3): 650-678.
- Stone Marjorie et al. (2008). *Immigration and Cultural Citizenship: Responsibilities, Rights and Indicators*. Montreal: McGill-Queen's University Press.
- Tillie, Jean & Slijper, Boris (2007). *Immigrant Political Integration and Ethnic Civic Communities in Amsterdam. In: Identities, Affiliations, and Allegiances*. New York: Cambridge University Press.
- Vermeulen, Hans & Slijper, Boris (2002) Multiculturalism and culturalism. A social scientific critique of the political philosophy of multiculturalism. *Nationalism, Regional Multiculturalism and Democracy. Center for European Integration Studies* (2): 7-42.
- Zapata-Barrero, Ricard & Gropas, Ruby (2012) *Active Immigrants in Multicultural Contexts: Democratic Challenges in Europe*. In *European Multiculturalisms: Cultural, Religious and Ethnic Challenges*. Edinburgh: Edinburgh University Press.